

स्थानीय राजपत्र

स्थानीय सरकार विदुर नगरपालिका, विदुर, नुवाकोट, बागमती प्रदेश, नेपालद्वारा प्रकाशित

वर्ष ४, संख्या १८

२०७७ फाल्गुण ०७ गते

विक्री मूल्य रु. ०।००

भाग ३

स्थानीय सरकार
विदुर नगरपालिका
विदुर, नुवाकोट
बागमती प्रदेश, नेपाल

नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७७।११।०६

**नगर स्तरिय मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार
नियन्त्रण समिति (गठन तथा परिचालन)
कार्यविधि २०७७**

नगर स्तरिय मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण समिति (गठन तथा परिचालन) कार्यविधि २०७७

परिचय:-

मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन २०६४ जुन विशेष ऐनको रूपमा रहेको छ । यस विशेष ऐन लाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि निर्मित मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार (नियन्त्रण) नियमावली २०६५, मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार (नियन्त्रण) (पहिलो संशोधन) नियमावली २०७७ र मानव बेचबिखन विरुद्धको स्थानीय समिति (गठन तथा परिचालन) निर्देशिका २०६५ अनुसार मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार लाइ नियन्त्रण गर्नका लागी केन्द्र देखि स्थानीय तहसम्म समितीहरु गठन तथा परिचालन गर्ने व्यवस्था गरेको छ । यसै ऐन र नियमावली तथा निर्देशिका अनुसार विगतमा केन्द्रीय समिती, जिल्ला समिती र स्थानिय समितीहरु गठन तथा परिचालन गरि रोकथाम, संरक्षण, अभियोजन लगायतका कार्य गर्दै आएको छ । यसै क्रममा समन्वय र सहकार्यलाई पनि उच्च प्राथमिकताका साथै मानव बेचबिखन तथा ओसारपसारलाई नियन्त्रण गर्ने विविध कार्यहरु गरिरहेको छ । यसै अनुसार स्थानीय स्तरमा मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण सम्बन्धी समितिहरुको गठनमा एकरूपता ल्याउन तथा परिचालन गर्ने प्रयोजनका लागि कार्यविधिको आवश्यकतालाई मनन गर्दै नगर स्तरिय समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार निर्धारणका लागि यो कार्यविधि तयार पारिएको हो ।

नेपालको संविधान २०७२ को भाग ३ को धारा २९ मा उल्लेखित शोषण विरुद्धको हकको उपधारा ३ मा कसैलाई पनि बेचबिखन गर्न, दास वा बधुवा बनाउन पाइने छैन र कसैलाई पनि निजको इच्छा विपरित काममा लगाउन पाइने छैन भनि स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ । साथै संघीय राज्यको व्यवस्था मुताबिक स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ अर्न्तगत स्थानीयतह संचालनहुदै आइरहेका छन् । उक्त ऐनको दफा १४ मा स्थानीय सरकारले विभिन्न विषयगत समिती उप-समितीहरुको गठन गर्नसक्ने व्यवस्था गरे मुताबिक मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण नगर स्तरीय तथा वडा समिती गठन गरिने छ।

नेपालको संविधान २०७२ को भाग ३ को धारा २९ मा उल्लेखित शोषण विरुद्धको हकको उपधारा ३ मा कसैलाई पनि बेचबिखन गर्न, दास वा बधुवा बनाउन पाइने छैन र कसैलाई पनि निजको इच्छा विपरित काममा लगाउन पाइने छैन भनि स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ । साथै संघीय राज्यको व्यवस्था मुताबिक स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ अर्न्तगत स्थानीय तह संचालन हुदै आइरहेका छन् । उक्त ऐनको दफा १४ मा स्थानीय सरकारले विभिन्न विषयगत समिती उप-समितीहरुको गठन गर्नसक्ने व्यवस्था रहेकाले विदुर, नगरपालीकाले मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार नियन्त्रण (गठन तथा परिचालन) कार्यविधि २०७७ जारी गरेको छ ।

परिच्छेद - १
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार नियन्त्रण समिती (गठन तथा परिचालन) कार्यविधि २०७७ रहने छ ।

(२). यो कार्यविधि विदुर नगरपालिकाको प्रमुखज्यूबाट प्रमाणीकरण भएपछि लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

(क) 'ऐन' भन्नाले मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार (नियन्त्रण) ऐन २०६४ सम्भन्तुपर्दछ ।

(ख) "नियमावली" भन्नाले मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार (नियन्त्रण) नियमावली २०६५, सम्भन्तु पर्दछ ।

(ग) "स्थानीय तह " भन्नाले **विदुर, नगरपालीका** सम्भन्तु पर्दछ ।

(घ) "वडा कार्यालय " भन्नाले **विदुर, नगरपालीका** वडा नं १ देखि १३ नम्बर सम्मका सबै वडा कार्यालय सम्भन्तु पर्दछ ।

(ङ) "समिती" भन्नाले मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार नियन्त्रण समिती सम्भन्तु पर्दछ ।

(च) "नगर स्तरीय समिती" भन्नाले मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार नियन्त्रण **विदुर, नगरपालीका** स्तरीय समिती सम्भन्तु पर्दछ ।

(छ)"वडा समिती" भन्नाले मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार नियन्त्रण **विदुर, नगरपालीका** वडा नं १ देखि १३ नम्बर सम्मका सबै वडामा गठित समिती सम्भन्तु पर्दछ ।

परिच्छेद - २
नगर स्तरीय समिती

(३) मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार नियन्त्रण नगर स्तरीय समितीको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ ।

१). नगरपालिकाको आयोजनामा स्थानीय महिला समूह, लैङ्गिक हिंसा निवारणको लागि निगरानी समूह, नगर बाल सन्जाल, नगर बाल संरक्षण समिति, स्थानीय पत्रकार, समाजसेवी, विभिन्न संघ संस्था, स्वास्थ्य स्वयमसेविका तथा स्थानिय विद्यालयका शिक्षक शिक्षिका, स्थानिय प्रहरी आदिको उपस्थितीमा नगरपालिका स्तरीय भेलागर्ने । उक्त भेला नगरपालिकाको प्रमुखको अध्यक्षतामा बस्ने छ । (२) सोही भेलाले देहायका प्रतिनिधिहरूको मनोनयन गरी नगर स्तरिय समिति गठन गर्नेछ ।

(४) मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार नियन्त्रण नगर स्तरीय समिती सम्बन्धि व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(१) मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार (नियन्त्रण) नियमावली २०६५, मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार (नियन्त्रण) (पहिलो संशोधन) नियमावली २०७७ र मानव बेचबिखन विरुद्धको स्थानीय समिति (गठन तथा परिचालन) निर्देशिका २०६५ स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १४ अनुसार मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार लाई नियन्त्रण गर्नका लागि **विदुर, नगरपालिका** मा देहाय बमोजिमको नगर स्तरीय समिती रहनेछ ।

तपसिल :

- (१)संयोजक : नगरप्रमुख
(२)सदस्य : न्यायीक समितिको संयोजक
(३)सदस्य : प्रमुख, स्थानीय प्रहरी कार्यालय
(४)सदस्य : प्रधानाध्यापक वा निजले तोकेको शिक्षक(स्थानीय तह भित्रका सबैभन्दा उच्च तहको कुनै एक विद्यालय)
(५) सदस्य : संयोजक नगर स्तरिय बाल संजाल
(६) सदस्य : प्रमुख,स्वास्थ्य शाखा
(७) सदस्य : संयोजक, रोजगार सेवा तथा सुचना केन्द्र
(८) सदस्य : प्रमुख, शिक्षाशाखा,
(९) सदस्य : प्रमुख, कृषी तथा पशुविकास शाखा
(११)सदस्य : अध्यक्ष, उद्योग वाणिज्य संघ
(१३)सदस्य : बेचबिखन तथा ओसारपसार विरुद्धको क्षेत्रमा काम गर्ने गैसस संस्थाको प्रतिनिधि १ जना
(१४)सदस्य : मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार पीडित व्यक्तिहरु मध्येबाट सम्बन्धित स्थानीय तहले मनोनीत गरेको एक जना सदस्य-उपलब्धभएसम्म)
(१५)सदस्य सचिव :प्रमुख, महिला तथा बालबालिका शाखा वा सामाजिक विकास शाखा

(५) नगर स्तरीय समितीले कानुनी संरचना गत, कार्यविधीगत तथा अन्य आवश्यक विषयमा मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार नियन्त्रण जिल्ला समिती, बागमती प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय, महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरीक मन्त्रालय लगायत सम्बन्धित निकाय संग समन्वय गर्नेछ ।

परिच्छेद - ३

नगर स्तरीय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

(६) नगर स्तरीय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारदेहाय बमोजिम हुनेछ ।

- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार विरुद्ध स्थानीय अभियान तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने,
- मानवबेचबिखन तथा ओसारपसारसँग सम्बन्धित स्थानीय तहमा लगत तथा अभिलेख अद्यावधिक गर्ने
- पिडित सहायताका लागि आवश्यक अन्तर्निकाय तथा अन्तर स्थानीय तह समन्वय तथा सिफारीसको कार्य गर्ने ।

- स्थानीय स्तरमा पिडित सहायता तथा मानव बेचबिखनविरुद्धका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न मानव बेचबिखनविरुद्धको कोष स्थापना र सञ्चालन गर्ने
- स्थानीय तहमा सभा सदस्य तथा सरोकारवालाहरु माफ मानव बेचबिखनका विविध विषयमा प्रशिक्षण तथा क्षमता विकास गोष्ठी सञ्चालन गर्ने ।
- स्थानीय स्तरका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न अन्य सरकारी निकाय, गैसस तथा निजि क्षेत्रसँग सहकार्य र समन्वय गर्ने ।
- प्रत्येक वडामा वडा अध्यक्ष वा तोकिएको सदस्यको संयोजकत्वमा मानवबेचबिखन विरुद्धको वडास्तरीय समिति गठन र परिचालन तथा सबलीकरण गर्ने ।
- नगरस्तरीय समितिको बैठक बार्षिक न्यूनतम ६ पटक र आवश्यकता अनुसार सो भन्दा बढी पनि बस्न सक्नेछ ।
- नगरपालिकामा रहेका रोजगार प्रवर्द्धन, महिला विकास, बालअधिकार प्रवर्द्धन, कृषि विकास, पशु विकास वा यस्तै समुदायमा केन्द्रित कार्यक्रमहरुलाई पीडित तथा जोखिम क्षेत्रका बासिन्दाहरुलाई लक्षित गरी सञ्चालन गर्ने ।

परिच्छेद - ४

वडा स्तरीय समिति

(७) मानव बेचबिखनविरुद्धको वडा स्तरीय समितिकोगठन देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(१) वडाको आयोजनामा स्थानीय महिला समूह, लैङ्गिक हिंसा निवारणको लागि निगरानी समूह बाल क्लब, स्थानीय पत्रकार, समाज सेवी, विभिन्न संघ संस्था, स्वास्थ्य स्वयम सेविका तथा स्थानिय विद्यालयका शिक्षक शिक्षिका, स्थानिय प्रहरी आदिको उपस्थितीमा वडा स्तरीय भेला गर्ने । उक्त भेला वडा अध्यक्षको अध्यक्षतामा बस्ने छ । (२) सोही भेलाले देहायका प्रतिनिधिहरुको मनोनयन गरी वडा स्तरिय समिति गठन गर्नेछ ।

(८) वडा स्तरीय समिती सम्बन्धिव्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(१)स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १४ अनुसार स्थानीय सरकारले विभिन्न विषयगत समिती उप-समितीहरुको गठन गर्नसक्ने व्यवस्था रहेको र मानव बेच बिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रणका लागि **बिदुर, नगरपालीका** ले प्रत्येक वडामा देहाय बमोजिमको वडा स्तरीय समिती गठन गर्नेछ ।

तपसिल:

(१) संयोजक	:	वडाअध्यक्ष
(२) सदस्य	:	महिला प्रतिनिधि, वडा स्तरीय
(३) सदस्य	:	सिमान्तकृत तथा दलित समुदायबाट महिला
(४) सदस्य	:	महिला समुह/किशोरी समुह
(५) सदस्य	:	बाल सञ्जाल

- (६) सदस्य : प्रधानाध्यापक, स्थानीय तहभिन्नका सबैभन्दा उच्च तहको विद्यालय
(७) सदस्य : प्रमुख, स्थानीय स्वास्थ्य सेवा केन्द्र
(८) सदस्य : स्थानीय प्रहरी कार्यालय
(९) सदस्य : स्थानीय तहमा क्रियाशील संघ संस्थाका प्रतिनिधि १ जना
(१०) सदस्य : मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार पीडित व्यक्तिहरु मध्येबाट सम्बन्धित स्थानीय तहले मनोनीत गरेको एक जना सदस्य (उपलब्ध भएसम्म)
(११) सदस्य सचिव:शाखा प्रमुख, महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित शाखा

परिच्छेद - ५

वडा स्तरीय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

- (९) वडा स्तरीय मानव बेचबिखनविरुद्धको समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।
- मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार विरुद्ध स्थानीय अभियान तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने,
 - आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र पिडितको उद्धार तथा संरक्षणको व्यवस्था गर्दै, पिडित सहायताका लागि आवश्यक अन्तर्निकाय तथा अन्तर स्थानीय तह समन्वय तथा सिफारीसको कार्य गर्ने ।
 - स्थानीय तहमा सभा सदस्य तथा सरोकारवालाहरु माफ मानव बेचबिखनका विविध विषयमा प्रशिक्षण तथा क्षमता विकास गोष्ठी सञ्चालन गर्ने ।
 - वडा स्तरीय समितिको बैठक वार्षिक न्यूनतम ६ पटक र आवश्यकता अनुसार सो भन्दा बढी पनि बस्न सक्नेछ ।

प्रमाणीकरण मिति : २०७७/११/०७

आज्ञाले

मोहन प्रसाद मरासिनी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

